

	Kısa Bilgi BCI P&C Yıllık Öz-Değerlendirme	Revizyon No	01
9.2.6.3tr Inf		Revizyon Tarihi	15.09.2026
		Sayfa No	1/5

BCI Principles & Criteria Yıllık Öz-Değerlendirme Kısa Giriş

Sayın Üreticimiz / Program Partnerimiz,

BCI programına katılan tüm üreticiler — Üretici Birimleri (PU), Büyük Çiftlikler ve Büyük Çiftlik Grupları — her yıl bir öz-değerlendirme (self-assessment) tamamlamak zorundadır. Bu, BCI Pamuğu ticareti yapma hakkını almanın ve sürdürmenin şartıdır. Bu doküman; öz-değerlendirmeyi kimin, hangi araçla, ne zaman doldurduğunu, anketin içeriğini ve süresinde gönderilmemesinin sonuçlarını özetlemektedir.

1. Öz-değerlendirme nedir, neden zorunludur?

Öz-değerlendirme, üreticinin kendi performansını Better Cotton Principles & Criteria göstergelerine karşı puanladığı yıllık bir güvence faaliyetidir. Dış denetimler arasında öz-izlemenin sürdürüğünü göstermeyi amaçlar.

- Zorunludur: BCI Pamuğu ticareti yapma hakkını almak veya sürdürmek için yıllık öz-değerlendirmenin tamamlanması gerekir.
- Anket (Qualtrics online anketi)/Öz Değerlendirme Principles and Criteria standardına göre hazırlanmıştır. Daha önce hangi P&C versiyonuna göre denetlendiğinizden bağımsız olarak bu versiyonu doldurmanız gerekir.
- Amaçlar: denetimler arasında öz-izlemeyi sürdürmek; PU'ların Prensipler 1 şartlarını (1.1.1, 1.1.2, 1.1.3 — izleme, danışma, yıllık faaliyet planı gözden geçirmesi) karşılamasına destek olmak; yeni Büyük Çiftliklerin sertifikasyona hazırlık düzeyini ölçmek.
- Sonuçlar ceza aracı değildir; PU/Büyük Çiftlik yöneticisinin iyileştirme alanlarını kendisinin tespit etmesi için bir yönetim aracıdır.

2. Kim doldurur, hangi araçla, ne zaman?

Üretici tipi	Kim doldurur · araç · teslim	Referans
Üretici Birimi (PU)	PU Müdürü, her PU için ayrı ayrı doldurur. Araç: BCI'nın sağladığı Excel şablonu — sezon içinde Country Team tarafından Program Partnerlerine iletilir, böylece sezon boyunca doldurulabilir. Teslim: hasat bitiminden 4 hafta sonra ; ülkedeki güvence ekibi tarafından toplanır.	md. 2.9.1
Program Partneri'nin rolü	Program Partneri gözetim rolünde yardımcı olabilir ; ancak bilgi PU düzeyinde olmalı ve partner altındaki tüm PU'lar için toplu olarak doldurulmamalıdır .	Overview
Yeni Büyük Çiftlik (ABD dışı)	Çiftlik sahibi veya müdürü doldurur. Araç: Qualtrics online anketi . İki bölüm: Bölüm 1 → ekim sonuna kadar (denetçinin ilk denetimde incelemesi için), Bölüm 2 → hasat bitiminden 4 hafta sonra . Bölüm 2, Bölüm 1'de verilen bilgileri doğrulama alanları ve yalnızca sezon sonunda sorulan yeni soruları içerir.	md. 2.10.5
Mevcut Büyük Çiftlik (ABD dışı)	Tek anket, sezon sonu şartı: hasat bitiminden 4 hafta sonra .	md. 2.10.5
Anketin paylaşımı	Büyük Çiftliklere anket, teslim tarihinden 4 hafta önce Qualtrics üzerinden iletilir.	Overview
Yeni PU kurulum aşaması	PU kurulum şartlarından biri, BCI'nın verdiği form/şablonla öz-değerlendirmenin tamamlanıp BCI'a gönderilmesidir .	md. 2.3.2

	Kısa Bilgi BCI P&C Yıllık Öz-Değerlendirme	Revizyon No	01
		Revizyon Tarihi	15.09.2026
		Sayfa No	2/5
9.2.6.3tr Inf			

3. Yalnızca PU'lar için ön şart: İç değerlendirme

Üretici Birimi düzeyinde öz-değerlendirmeyi doldurmadan **önce**, PU Müdürü ve Saha Kolaylaştırıcıları yıllık bir **iç değerlendirme (internal assessment)** yapmak zorundadır. Öz-değerlendirme bu iç değerlendirmenin sonuçlarına dayanır.

- **Örneklem:** Küçük ölçekli (Smallholder) PU'larda **Öğrenme Gruplarının en az %10'u**; Orta Ölçekli Çiftlik (Medium Farm) PU'larında **Orta Ölçekli Çiftliklerin en az %10'u**.
- Kurulum aşamasında iç değerlendirme mevcut çiftçi uygulamalarının **başlangıç durumunu (baseline)** ortaya koyar; sertifikalandıktan sonra ise eğitimlerle aktarılan uygulamaların **çiftçi tarafından anlaşılma ve benimsenme düzeyini** ölçer.
- PU Müdürü iç değerlendirmenin **kaydını tutar**. Bu kayıt **BCI'a gönderilmez**; ancak denetçiler Gösterge 1.1.2'yi denetlerken bu kaydı dikkate alabilir.
- İç değerlendirme, Gösterge 1.1.2 kapsamındaki süregelen izleme faaliyetlerinin parçası olarak yürütülebilir ve BCI'ın iç değerlendirme şablonu kullanılabilir.
- **Zamanlama:** tavsiye edilen başlangıç ekim başı, en geç hasat sonu.

4. Hangi bilgilere dayanarak doldurulur?

Öz-değerlendirme hafızadan değil, elinizdeki kayıtlara dayanarak doldurulmalıdır. Uygulanabilir olduğu ölçüde şu kaynaklar kullanılır:

☐ Belgelendirme denetimi sonuçları	☐ İşgücü izleme ve düzeltme (remediation) sistemi
☐ Readiness Check (hazırlık kontrolü)	☐ Uygulama benimseme (practice adoption) verileri
☐ PU Destek Ziyaretleri	☐ Sonuç göstergesi raporlaması (RIR) verileri
☐ İç değerlendirme	☐ Önceki öz-değerlendirmeler ve aksiyonlardaki ilerleme

5. Öz Değerlendirmenin yapısı — 9 bölüm

Bölüm	Ne isteniyor?
1. Üretici bilgisi	Üretici kodu, proje, ülke, il, partner, çiftlik kategorisi. PU'lar ayrıca kadın ve erkek Saha Kolaylaştırıcı sayısını bildirir.
2. Bağlamsal bilgi	Sezonu etkileyen istisnai koşullar (sel, ekonomik kriz vb.). Büyük Çiftlikler varsa organizasyon şeması yükler, sezon içindeki yönetim değişikliklerini ve etkisini belirtir. Türkiye'deki Büyük Çiftlikler, ÇKS (Çiftçi Kayıt Sistemi) kaydını veya üretim arazilerinin durumunu gösteren resmî bir belgeyi yüklemek zorundadır.
3. Arazi dönüşümü	Principles and Criteria Gösterge 2.4.1 ve 2.4.2 ile ilgilidir. "31 Aralık 2020'den sonra doğal ekosistemlerden dönüştürülmüş arazide pamuk yetiştirilmediğini" teyit edersiniz; teyit edemiyorsanız açıklama istenir. Geçmiş, mevcut ve gelecekteki arazi dönüşümünü nasıl izlediğinizi anlatırsınız. Ayrı bir arazi dönüşümü öz-beyan formu yüklenmesi artık istenmemektedir.
4. Danışma faaliyetleri ve bulguları	(Büyük Çiftliklere uygulanmaz.) Kriter 1.1 kapsamında: yapılan danışmanın anlatımı, paydaş listesi, topluluk ihtiyaçlarına göre belirlenen öncelikler ve seçilen geçim kaynağı (livelihood) odak alanları.

	Kısa Bilgi BCI P&C Yıllık Öz-Değerlendirme	Revizyon No	01
		Revizyon Tarihi	15.09.2026
		Sayfa No	3/5

Bölüm	Ne isteniyor?
5. İyileştirmelerin izlenmesi	(Büyük Çiftliklere kısmen uygulanır.) Beş alt bölüm: sonuç göstergesi raporlarından çıkarılan dersler; çiftçi tutumundaki olumlu değişimler (LF'ye uygulanmaz); benimsenmesi hâlâ düşük uygulamalar, engelleri ve aşma adımları; kapasite güçlendirme planları ve Saha Kolaylaştırıcıların eğitim ihtiyaçları (LF'ye uygulanmaz); en az 5 adet yerel olarak anlamlı, dört yıllık sürekli iyileştirme hedefi — bunların en az 3'ü rejeneratif tarımla ilgili olmalı , nasıl ölçüldüğü ve ilerleme durumu. Ayrı bir uygulama benimseme kayıt dokümanı artık istenmemektedir.
6. İşgücü izleme ve düzeltme	Prensip 5, özellikle Gösterge 5.1.1 ile ilgilidir. İşgücü profilindeki çalışan sayıları cinsiyete göre; yılın en yoğun iki işgücü ayı; izleme için önceliklendirilen işgücü riskleri ve bunlara yönelik müdahalelerin durumu (planlandı / sürüyor / tamamlandı). Risk kategorileri: çocuk işçiliği, ayrımcılık, zorla çalıştırma, örgütlenme özgürlüğü, mevsimlik/göçmen işgücü, İSG (genel, sıcak stres, pestisit maruziyeti, su-sanitasyon-hijyen), ücret/gelir ve diğer.
7. Gösterge bazlı öz-değerlendirme	Principles and Criteria standardının her göstergesi için sezon performansınızı 1–5 arasında puanlarsınız (aşağıdaki kutuya bakınız).
8. Sonuçlar	Sezonda ilerleme kaydedilen alanlar ve bunun nasıl başarıldığı; gelecek sezon daha fazla çalışma gereken alanlar. Ayrıca BCI programının çiftçiler, topluluklar ve çevre üzerindeki istenmeyen etkileri — olumlu (BCI uygulamalarının diğer ürünlerde kullanılması, öğrenme gruplarının başka konularda birlikte çalışması) veya olumsuz (doğal habitatların pamuk arazisine dönüşmesi, bio-girdi üretimi için doğal kaynakların tüketilmesi, pamuğa aşırı odaklanma nedeniyle gıda güvencesizliği) olabilir.
9. BCI Üretici İzleme	Yalnızca BCI Üretici İzleme (Producer Monitoring) değerlendirmesi almış ve sonucunda gözlem veya boşluk tespit edilmiş üreticiler doldurur. Belgelendirme kuruluşunun ilk/yenileme denetim bulguları buraya yazılmaz. Bulgular, bugüne kadar alınan aksiyonlar, sonuç/etkileri ve karşılaşılan zorluklar istenir.

Gösterge puanlama skalası (Bölüm 7) — en kritik nokta

- 1 – Çok zayıf (sistemik uygunsuzluk seviyesi)
- 2 – Zayıf (tesadüfi uygunsuzluk seviyesi)
- 3 – İyileştirmeye açık (gözlemle birlikte uygun)
- 4 – İyi (uygun)
- 5 – Mükemmel (asgari şartların ötesinde)

3 ve altı puan verdiğiniz her gösterge için, boşluğun ne olduğunu — sorun sizin kontrolünüz dışında olsa bile — ve bu boşluğu gidermek için planladığınız adımları **yazmak zorunludur**.

	Kısa Bilgi BCI P&C Yıllık Öz-Değerlendirme	Revizyon No	01
		Revizyon Tarihi	15.09.2026
		Sayfa No	4/5
9.2.6.3tr Inf			

Ticaret hakkının kaybı

Üretici Birimi veya Büyük Çiftlik, öz-değerlendirmeyi son tarihe kadar **kabul edilebilir kalitede** ve tamamlanmış olarak göndermezse, **BCI Pamuğu ticareti yapma hakkını kaybedebilir**.

Tablo 23 (Sertifikanın Geri Çekilmesi) uyarınca, Tablo 8'deki uygunluk şartlarının artık karşılanmaması — yani öz-değerlendirme veya RIR gibi **istenen bilgilerin gönderilmemesi** — sertifikanın geri çekilmesi sebebidir. Bu durumda yeniden giriş için sabit bir bekleme süresi yoktur; **uygunluk yeniden sağlandığında** yeniden giriş mümkündür.

Süre uzatımı mümkün

Olağanüstü koşullarda öz-değerlendirmeyi tamamlamak için ek süre talep edilebilir. Bu bir **varyasyon (variation)** talebidir ve Bölüm 5.16 uyarınca BCI'a iletilir. Son tarihi kaçırmadan önce talep ediniz.

6. Süresinde veya yeterli kalitede göndermezseniz ne olur?

Ayrıca, öz-değerlendirmenizde hiç boşluk görünmezken denetimde çok sayıda boşluk tespit edilirse, belgelendirme kuruluşunun PU'lar için Gösterge 1.1.2, Büyük Çiftlikler için Gösterge 1.1.4 üzerinden uygunsuzluk açması beklenir. Dolayısıyla dürüst ve gerçekçi puanlama sizin lehinizedir.

7. Program Partneri ve Grup Yöneticisi Sorumlulukları

Program Partnerleri (Üretici Birimleri için)

- Tablo 4'teki faaliyetleri tanımlı sezon takvimine göre yürütmek ve BCI'a göndermek.
- Topladıkları ve gönderdikleri bilginin **doğruluğundan sorumlu olmak**.
- Öz-değerlendirme şablonunu Country Team'den alıp PU'lara sezon içinde ulaştırmak ve gözetim rolünde destek olmak — **toplu doldurmamak**.
- Yeni PU kurulumunda öz-değerlendirmenin tamamlanıp BCI'a gönderilmesini sağlamak.

Büyük Çiftlik Grubu Yöneticileri

- BCI öz-değerlendirme gönderimlerinin **zamanında yapılmasını temin etmek**.
- Yıllık iç denetimde her bireysel çiftliği, kendi iç yönetim sistemi — **tamamlanmış öz-değerlendirmeler ve bulguların düzeltilmesi dahil** — üzerinden değerlendirmek.
- Gruba yeni çiftlik eklerken, çiftlik yönetiminin BCI öz-değerlendirmesini doldurup **BCI'a göndermesini** sağlamak.
- Yıllık yönetimin gözden geçirilmesini yapmak ve kaydını belgelendirme kuruluşuna sunmak.

Gruptaki bireysel çiftlikler

- Öz-değerlendirmede tespit edilen **tüm uygunluk boşluklarını gözden geçirmek** ve bunların zamanında giderilmesini sağlamak.

8. Öz-değerlendirmeniz denetimde nasıl kullanılır?

- Başvuru aşamasında belgelendirme kuruluşu, Üretici Birimleri için **tamamlanmış öz-değerlendirmenin bir kopyasını** talep eder.
- Denetim planlanırken üreticinin geçmişi — **öz-değerlendirme dahil** — önceki denetim raporları, BCI izleme raporları ve düzeltici faaliyet kayıtlarıyla birlikte değerlendirilir.
- PU ilk denetimlerinde, saha öncesi doküman incelemesine öz-değerlendirme dahildir.
- Saha denetiminde doküman incelemesi kapsamında **öz-değerlendirme kayıtları** incelenir.
- Denetçi, öz-değerlendirme kaydını — PU'larda **iç değerlendirme kaydıyla birlikte** — üreticinin uygunsuzluk risklerini tespit edebilme yeteneğini değerlendirmek için kullanır.
- PU yönetim mülakatında izleme planının tasarımı, uygulanması ve iyileştirme takibi — **iç değerlendirme ve öz-değerlendirme dahil** — konuşulur.

	Kısa Bilgi BCI P&C Yıllık Öz-Değerlendirme	Revizyon No	01
		Revizyon Tarihi	15.09.2026
		Sayfa No	5/5

9. Göndermeden önce son kontrol listesi

☐ PU ise: iç değerlendirme önce tamamlandı (%10 örneklem) ve kaydı tutuldu
☐ Güncel BCI aracı kullanıldı (PU: Excel şablonu - LF: Qualtrics anketi)
☐ Her PU için ayrı ayrı dolduruldu, toplu doldurulmadı
☐ Yanıtlar denetim, destek ziyareti, RIR ve izleme kayıtlarına dayandırıldı
☐ Tüm göstergeleri 1–5 arasında puanlandı | ☐ 3 ve altı puan verilen her gösterge için boşluk ve planlanan adımlar yazıldı
☐ En az 5 sürekli iyileştirme hedefi tanımlandı, en az 3'ü rejeneratif tarım
☐ Arazi dönüşümü beyanı yapıldı ve izleme yöntemi anlatıldı
☐ Türkiye'deki Büyük Çiftlik ise ÇKS kaydı yüklendi
☐ Son tarih takvime alındı: hasat bitimi + 4 hafta |
|--|---|

10. Sık sorulan sorular

Öz-değerlendirmeyi CERES'e mi göndereceğim?

Hayır. P&C öz-değerlendirmesi **BCI'a** gönderilir — Üretici Birimlerinde ülkedeki güvence ekibi tarafından toplanır, Büyük Çiftliklerde Qualtrics anketi üzerinden iletilir. CERES bu belgeyi denetim hazırlığı ve doküman incelemesi kapsamında sizden ister.

Kötü puan verirsem sertifikamı kaybeder miyim?

Hayır. Öz-değerlendirme sonuçları sertifika kararına doğrudan bağlı değildir. Asıl risk tersidir: **gerçeği yansıtmayan yüksek puanlar**, denetimde bulunan boşluklarla çalıştığında 1.1.2 / 1.1.4 uygunsuzluğuna yol açar.

Program Partneri benim yerime doldurabilir mi?

Program Partneri **gözetim rolünde yardımcı olabilir**, ancak bilgi PU düzeyinde olmalı ve partner altındaki PU'lar için toplu doldurulmamalıdır. Sorumluluk PU Müdürüne aittir.

Daha önce P&C v3.1'e göre denetlendim, hangi versiyonu dolduracağım?

Her hâlükârda **P&C v3.2**. Anket bu versiyona göre hazırlanmıştır ve daha önce hangi versiyona denetlendiğinizden bağımsız olarak tüm üreticiler bunu doldurur.

Son tarihe yetişemeyeceğim, ne yapmalıyım?

Olağanüstü koşullar varsa, son tarih geçmeden BCI'a Bölüm 5.16 uyarınca **varyasyon (süre uzatımı) talebi** iletilmelidir. Talepsiz gecikme, BCI Pamuğu ticaret hakkının kaybına yol açabilir.

Arazi dönüşümü öz-beyan formunu da yüklemem gerekiyor mu?

Hayır, artık gerekmiyor. Anket içindeki beyan yeterlidir; beyanı teyit edemiyorsanız ek açıklama istenir.

Bu doküman, BCI Principles and Criteria Monitoring and Certification Requirements, Producer Self-Assessment Overview ve Better Cotton Principles & Criteria esas alınarak üretici bilgilendirmesi amacıyla CERES tarafından hazırlanmıştır. Bağlayıcı metin, BCI'nın yayımladığı İngilizce orijinal dokümanlardır; güncel sürüm için bettercotton.org/document-library adresini kontrol ediniz. Sorularınız için CERES temsilcinizle veya helpdesk@bettercotton.org ile iletişime geçebilirsiniz.